

RECURS DEL PROFESSORAT - 2

EL CAS DE GIRONA

1. PRESENTACIÓ
2. OBJECTIUS
3. ORIENTACIONS PEDAGÒGIQUES
4. BLOCS DE CONTINGUTS
  - LA IMPORTÀNCIA DE LES DADES
  - ELS PAES

1. PRESENTACIÓ

Degut als impactes que el planeta ja pateix pel fet de l'increment de l'efecte del canvi climàtic, s'estant duent a terme iniciatives a escala municipal per a reduir el consum d'energia i les emissions de CO₂. A escala europea existeix la iniciativa del Pacte d'Alcaldes i Alcaldesses, mitjançant la qual els municipis s'adhereixen a uns compromisos per a reduir les seves emissions, el seu consum d'energia, i per incrementar el consum d'energia que prové de fonts renovables.

Més informació a: http://www.eumayors.eu/IMG/pdf/covenantofmayors_text_ca.pdf

Quan un municipi s'hi adhereix, cal que elabori un PAES (Pla d'Acció d'Energia Sostenible), mitjançant el qual calcula el consum energètic i les emissions actuals, i estableix un seguit d'accions que permeten que a l'any 2020 hi hagi una reducció del 20% del consum d'energia i d'emissions, i aconseguir així que un 20% de l'energia consumida vingui de fonts renovables.

Gràcies a aquest pacte i als PAES, estant sorgint iniciatives innovadores i potents a escala local que tenen gran incidència en la lluita contra el canvi climàtic.

La ciutat de Girona l'any 2011 va elaborar el seu PAES, i gràcies a aquest es va fer un recull de les iniciatives que ja estant en marxa a la ciutat i que la fan molt més sostenible.

Aquest recurs pretén, en primer lloc, entendre la importància de tenir bones bases de dades, les quals serveixen d'indicadors per a quantificar els consums, per exemple, i poder fer prediccions a llarg termini. En segon lloc, es vol transmetre què són els PAES, per a què serveixen i com s'elaboren. Per aconseguir-ho, es proposen activitats per treballar a l'aula tot consultant diferents PAES ja elaborats a Catalunya, d'entre els quals hi ha el de Girona.

2. OBJECTIUS

- Conèixer quines són les fonts de dades referides a la sostenibilitat, on es troben, tant a nivell català, com a Girona ciutat i a les seves comarques.
- Conèixer què són els PAES i quines ciutats de la demarcació de Girona l'han elaborat
- Conèixer quins tipus de propostes es poden trobar als PAES

3. ORIENTACIONS PEDAGÒGIQUES

- En el recurs podem trobar-hi exercicis i les seves respostes. Per tal que l'alumnat el treballi, es poden facilitar les preguntes, amb un espai en blanc per anotar les respostes.
- A les activitats hi apareixen els minuts que aproximadament es necessiten per realitzar-les. En el cas que es proposi fer-les en grups, estarà degudament indicat.
- En molts casos cal cercar informació a internet.

4. BLOCS DE CONTINGUTS

1. LA IMPORTÀNCIA DE LES DADES

Durada aproximada: 30 minuts

1. Catalunya disposa d'algunes bases de dades obertes, és a dir consultables per la ciutadania, d'entre les quals hi ha l'IDESCAT: l'Institut d'Estadística de Catalunya. En aquesta base de dades s'hi troben dades per municipis.

Entra a la pàgina web (www.idescat.cat) i cerca fins a trobar la dada de Girona relativa a les sèries temporals de les xifres oficials del padró municipal d'habitants de Girona (1998 – 2011)

Font a on trobar les dades:

<http://www.idescat.cat/territ/BasicTerr?TC=5&V0=1&V1=17079&V3=863&V4=435&ALINFO=TRUE&PARENT=1&CTX=B>

2. Les comarques de Girona disposen d'un observatori de sostenibilitat impulsat per a l'Associació Factoria de Sostenibilitat (www.fsostenibilitat.cat). Aquesta entitat ha fet un recull d'indicadors de sostenibilitat per a tots els municipis de la demarcació de Girona. Els indicadors es poden visualitzar mitjançant fitxes, o bé mitjançant un visor consultable online. A l'apartat del visor de sostenibilitat hi ha les dades referents al metabolisme municipal.

Entra a dins la dada "Adhesió al pacte d'alcaldes" i mira quins municipis de la demarcació ja s'hi han adherit:

Girona, Figueres i Ordis

Entra dins la dada "consum d'electricitat per habitant i dia", la dada "consum d'aigua domèstica per habitant i dia", i mira l'evolució del consum entre l'any més antic i el més actual de la ciutat de Girona. Què et suggereix la tendència observada?:

	Any 1	Any 2
Electricitat	12,69 kWh/hab i dia	13,97 kWh/hab i dia
Aigua	166,35 l/han i dia	140,18 l/han i dia

El consum d'aigua tendeix a disminuir i el consum d'electricitat tendeix a augmentar.

Entra dins la comarca del Gironès de l'Informe de Sostenibilitat municipal 2008 i descarrega't les fitxes de cada municipi. Cerca la fitxa del municipi de Girona i del municipi de Madremanya. Observa les dades de "balanç de CO₂" (diferència entre CO₂ emès i CO₂ absorbit pel medi natural), compara-les i comenta per què creus que són tant diferents.

Balanç Girona: 771.504,7 Tones

Balanç Madremanya: -3.111,7 Tones

Discussió: la gran diferència entre les dues dades és que pel cas de Girona el balanç apareix com a positiu ja que el total de tones de CO₂ produïdes pel metabolisme de la ciutat és major que la superfície de medi natural que podria absorbir-les. Per contra, Madremanya és un municipi rural al mig del massís de les Gavarres, on les emissions de CO₂ que genera són menors que les que la seva superfície de medi natural pot absorbir.

3. El municipi de Girona té un sistema d'indicadors de Sostenibilitat els quals calcula periòdicament. Els indicadors es poden consultar a: <http://www.girona.cat/mediambient/cat/sostenibilitat.php>.

Gràcies a aquesta base de dades s'ha pogut elaborar el PAES de la ciutat, ja que existeixen dades de consum i producció d'energia, d'emissions de CO₂, de transport, etc, de diferents anys.

Investiga la fitxa de l'indicador "consum final d'energia". Observa la tendència de l'evolució de l'energia consumida per habitant i any, i interpreta-la.

Observem que des de l'any 2004 la tendència és a disminuir. Aquest fet es pot relacionar en:

- *Increment d'iniciatives en estalvi i eficiència energètica, sobretot a nivell municipal.*

- *Augment de la consciència social en relació a l'esgotament de fonts d'energia no renovables i en relació al canvi climàtic. Augment d'accions de reducció i eficiència energètica a nivell individual.*
- *Increment continuat del preu de l'energia.*
- *Inici de la crisi econòmica*

2. ELS PAES

Durada aproximada: 2 hores

A les comarques de Girona tres municipis s'han adherit al Pacte d'Alcaldes i Alcaldesses, i han elaborat el seu PAES. Es tracta dels municipis de Girona, Figueres i Ordís.

Per conèixer bé què són els PAES, es distribuirà l'alumnat en tres grups, de manera que cadascun treballi un dels municipis esmentats. La informació dels tres PAES es pot trobar a:

Girona: <http://www.girona.cat/mediambient/cat/docs/LAKS-PAES.pdf>

Figueres: <http://www.figueres.cat/upload/PAES%20FIGUERES.pdf>

Ordís: <http://www.cilma.cat/wp-content/uploads/2011/05/PAES-ORDIS.pdf>

Cada grup treballarà els següents aspectes dels tres municipis:

	Girona	Figueres	Ordís
<i>Número habitants (any 2011)</i>	96.722	44.765	379
<i>Consum actual d'energia per habitant</i>	25,4 MWh/hab	18,86 MWh/hab	101,29 MWh/hab
<i>Emissions actuals per habitant</i>	7,9 tCO ₂ eq/hab	6,65 tCO ₂ eq/hab	2,8 tCO ₂ eq/hab
<i>Any de referència del càlcul de les previsions del 2020</i>	1990	2005	2005
<i>Emissions per habitant previstes pel 2020</i>	5,1 tCO ₂ eq/hab	5,64 tCO ₂ eq/hab	0,64tCO ₂ eq/hab
<i>Diferència entre les emissions actuals i les previstes pel 2020</i>	2,8 tCO ₂ eq/hab	1,01 tCO ₂ eq/hab	2,16tCO ₂ eq/hab
<i>Accions en el camp del transport (elaborades i projectades)</i>	<ul style="list-style-type: none"> -Maquinària de la recollida d'escombraries que incorpori motors d'alta eficiència i capaços d'utilitzar un 100% de biocarburants. -Es preveu que el 2020 un 70% de la flota municipal ja operi amb biocombustible obtingut del tractament d'olis domèstics i de l'hostaleria. -El 30% restant de la flota, sobretot vehicles lleugers (cotxes, furgonetes, ciclomotors, etc.), però també autobusos, seran elèctrics -Línia urbana de tramvia i xarxa interurbana de tren-tram -Millorar els serveis de transport col·lectiu en autobús per aconseguir un increment de passatgers 	<ul style="list-style-type: none"> -Renovació de la flota de vehicles municipals per altres que presentin valors d'emissions per sota els 120 grams de CO₂/km -Elaboració de cursos de conducció eficient a la plantilla municipal -Ampliació de les unitats elèctriques de la flota de transport públic urbà -Renovació eficient del parc mòbil del municipi per millora de l'eficiència energètica del parc de vehicles i diversificació energètica del sector -Ampliació de la xarxa de carrils bicicleta tant a la perifèria del nucli urbà com al centre i foment de l'ús de la bicicleta pública. -Promoció dels camins escolars segurs -Instal·lació de punts de subministrament elèctric de vehicles a través de fonts 	

Accions en el camp de l'enllumenat públic (elaborades i projectades)

-Substitució d'ineficients làmpades basades en tecnologies com la incandescència, mescla, quars-iode, o el mercuri, per làmpades amb eficiències basades en tecnologies com el vapor de sodi (d'alta o baixa pressió), els halogenurs metàl·lics o LED.
-Introducció de la tecnologia LED als semàfors

renovables al municipi
-Desenvolupar una campanya de foment d'una mobilitat sostenible i formar a la ciutadania en conducció eficient

-Actuacions d'eficiència de l'enllumenat en Equipaments
-Substitució de làmpades de vapor de mercuri per vapor de sodi o altres làmpades d'alt rendiment
- Instal·lació de sistemes de telecomandament i control en els quadres nous d'enllumenat públic
-Elaboració d'un Pla director de l'enllumenat Públic
-Substitució de les lluminàries de Nadal per altres de més eficients
-Substitució de les òptiques dels semàfors per òptiques de tecnologia LED

-Actuacions d'eficiència de l'enllumenat en equipaments
-Substitució de làmpades de vapor de mercuri per vapor de sodi o altres làmpades d'alt rendiment

Accions per a produir energia a través de fonts renovables (elaborades i projectades)

-Instal·lar calderes de biomassa als centres escolars.
-Instal·lar sistemes per a l'aprofitament de l'energia geotèrmica als centres escolars
-Instal·lació de panells solars per a producció d'aigua calenta sanitària
-Fomentar l'ús de l'energia solar per a la generació d'electricitat i aigua calenta sanitària

-Instal·lació de sistemes d'energia solar per l'obtenció d'aigua calenta sanitària
-Instal·lació de calderes de biomassa en centres educatius
-Implantació d'energia geotèrmica a les noves llars d'infants
-Creació de la xarxa solar municipal.
-Lloguer de cobertes per instal·lacions fotovoltaïques
-Implantació d'energia eòlica per exportació d'energia
-Instal·lació de punts de subministrament elèctric de vehicles a través de fonts renovables al municipi

-Instal·lació de sistemes d'energia solar per l'obtenció d'aigua calenta sanitària
-Instal·lació de calderes de biomassa en centres educatius
-Creació de la xarxa solar municipal.
-Lloguer de cobertes per instal·lacions Fotovoltaïques
-Implantació d'energia biogàs per producció d'electricitat i aprofitament de la calor

Un cop recollida la informació, els grups exposaran a la resta de companys els resultats, i es compararan consums i emissions actuals, tenint en compte que es tracta de 3 ciutats força diferents, sobretot Ordis, pel fet de ser un municipi molt més petit. També es compararan les accions que els PAES de cada municipi té previst fer, o ja ha fet, en el camp del transport, de l'enllumenat i de la producció d'energia renovable. Es generarà un debat sobre quin dels municipis ha elaborat un PAES més ambiciós, i quines accions es consideren més innovadores.